

Danmarks Vindmølleforenings virksomhed i 2016

Af Kristian Jakobsen

Formand,

Danmarks Vindmølleforening

2016 blev året, hvor den 20 år gamle Kyoto-aftale endelig fandt sin afløser. For at den nye klima-aftale, som blev vedtaget i Paris i slutningen af 2015, kunne træde i kraft, skulle mindst 55 lande, repræsenterende mindst 55% af verdens drivhusgasudledninger, ratificere den. Det skete den 4. november efter at EU-landene havde underskrevet aftalen. Syv år efter det forføjede klimatopmøde i København, hvor Kina og USA ikke kunne nå til enighed, er Kyoto-aftalens afløser så endelig på plads. Ved årets udgang havde 122 lande ratificeret aftalen.

Paris-aftalen har ingen sanktionsmuligheder, den kommer uhyggeligt sent, og USA's præsident har truet med at trække landet ud af aftalen, som endnu ikke er ratificeret af senatet. Der er utallige andre problemer og udfordringer med Paris-aftalen. Alligevel er det skelsættende, at verdens lande endelig er blevet enige om at gøre deres bedste for at holde de globale temperaturstigninger under 2° C og helst ikke mere end 1,5° C.

Desværre fortsatte klimaet med at sætte rekorder sidste år. 2016 blev – i øvrigt ligesom 2014 og 2015 – det varmeste år, der nogensinde er målt på Jorden. Verden er nu 1,3 grader varmere end før industrialiseringen. Vi når de 2 grader om 20-25 år, med mindre vi foretager drastiske reduktioner i udledningerne af drivhusgasser.

Der er ingen tvivl om, at Danmark drager økonomisk fordel af, at resten af verden nu i udstrakt grad kopierer vores klima- og energimodel. Det virker som en selvfølge for os danskere, at vindkraften spiller en helt central rolle i vores elforsyning. Vi har også for længst nået en fælles forståelse af,

at det giver samfundsøkonomisk mening at bruge langt mere konkurrencedygtig vindmøllestrøm i den danske varmesektor end at bruge afgiftsfritaget biomasse. Alligevel blev 2016 året, hvor vi mildest talt tabte momentum. Helt nødvendige initiativer druknede i politiske drillerier og mange udokumenterede påstande. Aktivitetsniveauet i mange kommuner faldt i takt med at kommunevalget rykkede nærmere. Der blev kun opstillet nye møller i 14 af landets 98 kommuner. Den længe ventede helbredsundersøgelse fra Kræftens Bekæmpelse er forsinket, dog langt fra så meget som den skatte- og afgiftsanalyse, der blev aftalt i 2012, og som skulle have været færdig i 2014. Den er igen, igen udskudt – nu til sommeren 2017. Der mangler tydeligvis vedvarende politisk mod og vilje til lovgivningsmæssigt at sikre, at varmeproducenternes økonomiske incitament stemmer overens med de samfundsøkonomiske incitament. Endelig levede danske projektudviklere ved årsskiftet i fortsat uvidenhed om rammevilkårene for nye møller for perioden efter 20. februar 2018.

10 % vindkraft fra 60.000 vindmøller

Danmarks energipolitik siden 1970'ernes to oliekriser er langt hen ad vejen en succeshistorie. Det er ikke alt, der har været lige godt, og nogle tiltag kunne have været bedre gennemtænkt. Vi har heller ikke altid ramt rigtigt i vores fremskrivninger. Eksempelvis indeholdt Anker Jørgensen-regeringens energiplan fra 1981 (EP-81) en henvisning til et eksempel om, hvordan 10% af vores elforbrug kunne dækkes med biogasanlæg og 60.000 vindmøller. Budskabet om de 10% vindkraft var let at forstå. Faktisk så let at alle blev ved med at gentage det. Biogasdelen blev hurtigt glemt af vindmøllefolket, som ligeså hurtigt begyndte at omtale energiplanens eksempel som en politisk målsætning. Til sidst begyndte også Folketingsmedlemmer at referere til målsætningen om

de 10% vindkraft. På den måde endte 1981-Energiplanens stille regneeksempel om opstilling af 60.000 vindmøller med at blive en politisk målsætning.

74 møller op – 161 møller ned

Danmark fik aldrig opstillet 60.000 vindmøller. Andelen på 10% strøm fra vindkraft blev nået tilbage i 2000 med godt 6.500 vindmøller. Ved udgangen af 2016 stod der 6.143 vindmøller inklusive 1.369 husstandsmøller under 25 kW og 516 havmøller i Danmark. De danske vindmøller producerede 38% af danskernes elektricitet sidste år, langt mere end nogen anden energiform.

Der blev i 2016 opstillet 74 landmøller med en samlet kapacitet på 220 MW, svarende til en gennemsnitlig møllestørrelse på 3 MW, når der ses bort fra husstandsmøllerne. 161 møller med en samlet kapacitet på 56 MW blev nedtaget. Der blev opstillet 470 husstandsmøller med en samlet kapacitet på 5 MW, mens 14 møller blev taget ned. Ved udgangen af 2016 var der i alt 1.369 husstandsmøller i landet.

I alt var der ved udgangen af 2016 nettilsluttet 5.245 MW vindmøllekapacitet i Danmark – 3.953 MW landmøller, 1.271 MW havmøller og 21 MW husstandsmøller. 4.062 møller med en samlet effekt på 805 MW havde allerede holdt 20-års fødselsdag ved udgangen af 2016. I de kommende 4 år vil yderligere 1.500 MW nå 20-års alderen.

Husstandsmøller

Der blev opstillet 470 husstandsmøller med en samlet effekt på 5 MW i løbet af 2016. Det bragte den samlede kapacitet op på 21 MW og det samlede antal husstandsmøller op på 1.369 ved udgangen af 2016, hvoraf 1.019 møller er opstillet i 2015 og 2016.

Det har været et par gode år for opstillingen af husstandsmøller. Det er definitivt slut nu. Fra 2016 er der indført en pulje

på 1 MW husstandsmøller per år indtil 2019. Den er administrativ tung, tæt på ligegyldig og fuldstændig umulig at opbygge en industri på baggrund af. Forvirringen omkring afregningen for husstandsmøller var ved årets udgang næsten total.

Der er ingen tvivl om, at det var nødvendigt med et opgør med den tidligere alt for høje afregning for strøm fra husstandsmøller. Men at hoppe helt over i den anden grøft og fuldstændig aflive markedet for husstandsmøller er uacceptabelt. Det er i øvrigt også helt i strid med EU-kommissionens ambition om at fremme den folkelige deltagelse i udbygningen af den vedvarende energi.

Danmarks Vindmølleforening arbejder for at begrænsningen med puljer helt fjernes. Ingen industri kan overleve på den slags betingelser, og de relativt store offentlige investeringer i den nu afsluttede støtteordning risikerer at være spildte. Styring af husstandsmølleudbygningen bør alene ske gennem lovgivningen om de økonomiske markedsrammer samt kommunernes beslutninger i relation til planlægningen for det åbne land.

Afregningspriserne

Selv om de danske elpriser rettede sig lidt i forhold til katastrofeåret 2015, ligger afregningsprisen fortsat historisk lavt. Den gennemsnitlige afregningspris for vindmøllestrøm i Danmark var 18,7 øre/kWh i 2016 – en lille stigning i forhold til 2015, hvor afregningsprisen lå på 15,1 øre/kWh. Afregningsprisen for vindmøller lå 10 % under den gennemsnitlige elpris. I 2015 var forskellen godt 14%.

Berlingske bemærkede, at mange mølleejere kun er ”en reparation fra dødsstødet”. Imens er der politikere, som undrer sig over, at der ikke bliver nedtaget mere kapacitet end de omtrent 50 MW årligt. Grunden er, at de fleste møller indtil nu har modtaget 10 øre i tilskud under en tidligere betalingsordning samt 2,3 øre i kompensation for balanceringsomkostninger. Begge bortfalder, når møllerne bliver 20 år. Ved udgangen af 2016 var 4.062 danske vindmøller over 20 år gamle. De havde en samlet kapacitet på 805 MW. Men over de næste fire år vil yderligere

1.500 MW kapacitet overstige 20-års alderen.

Mere end en tredjedel af den installerede danske vindkraftkapacitet vil således om tre-fire år være 20 år eller mere.

Lykkeligvis har nogle møller vist sig at holde længere end de oprindeligt forventede 20 år. Men ikke hvis elafregningen er så lav, at havariet af et gear eller et hovedleje får ejeren til at standse møllen. Og ligegyldigt hvordan man vender og drejer det, er de eksisterende danske landmøller Danmarks suverænt billigste energikilde. Langt billigere samfundsøkonomisk end at bygge ny kapacitet.

PSO

Hvis man gentager noget tilstrækkelig mange gange, bliver det til sidst en accepteret sandhed. Det gjaldt ”målsætningen” om de 10% vindkraft produceret af 60.000 vindmøller fra Ankers Jørgensen-regeringens tid. Det gjaldt i høj grad også det helt store energipolitiske samtaleemne i 2016 – afskaffelsen af PSO-afgiften.

I august lancerede den daværende Venstre-regering sit nye vækststudie ”Vækst 2016” som en del af den større 2025-plan: ”Helhedsplan - for et stærkere Danmark”. Det blev hurtigt klart, at ambitionen ikke var at skabe vækst på området for vedvarende energi. Der skulle spares 7,2 milliarder kroner, hvoraf 3,3 milliarder kroner skulle hentes ved at aflyse det udbud af kystnære vindmøller, som man selv havde været med til at vedtage. Det skete blot to dage inden tidsfristen for indgivelse af bud, og det skabte mildest talt usikkerhed blandt budgiverne på de 350 MW kystnære møller.

Værre var det, at den meget uskønne debat om PSOen og de kystnære møller også rystede ved det fundament, som hele det politiske aftalesystem hviler på. Hvis man ikke længere kunne stole på, at en aftale er en aftale på Christiansborg, ville kommende udbud indenfor mange sektorer blive unødigt meget dyrere på grund af den stigende usikkerhed. Den 17. november opnåede Folketinget efter megen uskon armlægning enighed om en bred aftale der afskaffer PSOen gradvist over en årrække. Det blev som ventet besluttet at flytte finansieringen af

PSO-omkostningerne fra elregningen til finansloven. Erhvervslivet fik sin skatteletelse på 4,4 milliarder kroner årligt, og det var vel det, det hele drejede sig om. PSO-afskaffelsen var målrettet erhvervs politik, mere end den var energipolitik, og det var bestemt ikke Danmarks

Vindmølleforenings foretrukne løsning. Foreningen havde gerne set en fortsættelse af en justeret PSO. Det giver nu engang mest mening, at udgifterne til energi opkræves hos dem, der bruger energien – en holdning vi i øvrigt delte med store energiforbrugende eksportvirksomheder som bl.a. Novozymes og Grundfos. Når det er sagt, er det er langt fra alt ved PSO-aftalen, der er dårligt. Det er generelt en god idé at reducere de alt for høje elafgifter, selvom vi stadig er milevidt fra at skabe balance og fair konkurrence mellem afgiftsfri biomasse og afgiftstung elektricitet til varmeproduktion.

Der er fortsat betydelig usikkerhed om de fremtidige rammevilkår for nye møller, og forligspartierne må tidligt i det nye år udforme et finanslovs-baseret system, der (gen)skaber investor-tilliden, som blev meget tyndslidt i 2016. Uden at det direkte skrives i PSO-aftalen, lader der til at være politisk enighed om, at VE-støtten i fremtiden bør fordeles over en længere periode end den nuværende ordning for at reducere de årlige omkostninger. Det overvejes også at ”ensarte støtten på tværs af teknologier”, uden at det er klart, om det betyder teknologineutrale udbud – dvs. at havvind skal konkurrere med landmøller og solceller i fremtidige udbud. PSO-aftalen forpligter partierne til at stemme for de lovforslag og bevillingsrammer, der skal udmønte aftalen. Den præciserer også til stor lettelse, at forliget bag 2012-Energiaftalen opretholdes. PSO-afgiften aftrappes gradvis frem til 2022, hvor alle udgifter vil blive afholdt over Finansloven; 350 MW kystnære møller opføres, og den resterende del af puljen på 50 MW forsøgsmøller (22 MW) annulleres; puljen for VE til proces afskaffes fra 2017; og balanceringsgodtgørelsen, som i 2015 blev tidsbegrænset til 20 år, reduceres til 1,3 øre/kWh fra 1. januar 2017. PSOen er skruet sammen på en måde, der gør, at når elprisen falder, stiger PSOen og

omvendt. Regeringen valgte at fokusere på en PSO-omkostning, der skønmæssigt ville blive 16 milliarder kroner højere end forventet i 2012 og fuldstændig ignorere, at lavere elpriser ville give besparelser på 42 milliarder kroner. Erhvervslivet skulle have billigere energi, og den blev finansieret af skatteyderne i form af højere bundskat og en nedsættelse af grøn check. Det er en helt reel politisk målsætning at ville reducere erhvervslivets omkostninger, men det var næsten fraværende fra debatten, at de danske virksomheder allerede før omlægningen havde nogle af Europas laveste elpriser, og at dansk erhvervslivs konkurrenceevne er blevet væsentligt forbedret, hvis man alene kigger på eludgifterne.

Ifølge Eurostat betaler den gennemsnitlige virksomhed i Europa 88 øre/kWh, eller 30% mere for elektricitet, inklusive PSO, afgifter og skatter, end danske virksomheder. Hos vores største handelspartnere - Tyskland og Storbritannien - betaler firmaer 66 % mere for strømmen end deres danske konkurrenter.

Der blev brugt meget tid på at diskutere, om EU havde erklæret PSO'en for ulovlig og traktatstridig. Det var overraskende al den stund, at EU's konkurrencekommissær allerede i foråret slog fast, at PSO'en sagtes kunne videreføres, hvis man delvist åbnede de danske ordninger for udenlandske producenter af vedvarende energi. Den samme konklusion nåede EA Energianalyse i et notat fra august. Det måske mest sensationelle ved hele PSO-sagen er, at den blev godkendt af EU-kommissionen på mindre end en måned. 27 dage gik der fra indgåelsen af aftalen om at afskaffe PSO'en, til EU-kommissionens godkendelse forelå. Det er en procedure, der historisk har kunnet tage både halve og hele år. Det lover godt for 2017, hvor Danmark forhåbentlig meget hurtigt skal have EU-godkendt nye rammevilkår til afløsning af den eksisterende lovgivning som udløber 21. februar 2018.

Kystnære vindmøller og Kriegers Flak

Hele PSO-misere fik sit omdrejningspunkt omkring udbuddet af de 350 MW

kystnære møller, som forligspartierne havde aftalt i 2012. Energiselskabet Vattenfall vandt udbuddet med et bud på 47,5 øre/kWh i 50.000 fuldlasttimer eller ca. 11 år. Da forligspartierne indgik aftalen tilbage i 2012, var det forventningen, at prisen på havmøllestrømmen ville komme til at ligge på 70 øre/kWh.

Vattenfalls vinderbud lå dermed 32 % under det forventede.

I september erklærede Energiminister Lars Christian Lilleholt (V) Vattenfall som vinder med et bud, der satte verdensrekord som den billigste havmøllestrøm noget sted i verden. Men verdenssensationen blev overskygget af, at ministeren – stort set samtidig med annonceringen af sensationsbuddet – fastslog, at Venstre-regeringen ønsker at droppe opførelsen af de havmøller, som den selv havde bedt industrien afgive bud på.

Det er uforklarligt, hvorfor man fra Venstre-regeringens side fortsatte med at insistere på, at der ikke længere var nogen energiaftale, selv efter de Konservatives daværende finansordfører, Brian Mikkelsen, havde slået fast med syvtommersøm, at partiet bakker op om de kystnære møller og Energiaftalen fra 2012. Dermed sikrede de Konservative det politiske flertal for møllerne og resten af Energiforliget.

Danmarks Vindmølleforening bemærkede, at det ville blive svært at finde et fortilfælde i historien, hvor en minister og hans parti vedtager et anlægsprojekt sammen med 95 procent af parlamentet; beder industrien om at afgive bud; præsenteres for verdenshistoriens billigste løsning – 32% billigere end oprindeligt forventet – for derefter at takke nej med begrundelsen, at det er for dyrt – og i øvrigt også grimt.

Ministeren påpegede, at de kystnære vindmøller var for dyre. Samtidig gjorde han det klart, at han helst så møllerne meget længere væk fra kysten, hvor det i sagens natur med sikkerhed ville blive dyrere.

”Hvis ministeren vil have billigere strøm, er der kun et alternativ, og det er vindmøller på land,” bemærkede Danmarks Vindmølleforening. Ministeren havde imidlertid fuld rygdækning fra landets statsminister, som følte, at kystnære

møller ikke var det billigste.

”Det er rigtigt, at vi foreslår, at man dropper de kystnære møller. Vi synes ikke, at det er den billigste måde at få vedvarende energi på. Plus – for nu at sige det, som det er – det er ikke noget kønt syn,” udtalte Lars Løkke Rasmussen om en af landets største eksportartikler og fortsatte:

”Så vores perspektiv er snarere store havvindmøllefarme langt ude i vandet end kystnære møller, der ødelægger vores natur.” Danmark eksporterede ifølge Vindmølleindustrien for 48 milliarder kroner vindmølle teknologi i 2015.

Danmark fik udsigt til mere billig havmøllestrøm inden 2016 randt ud. Den 9. november vandt Vattenfall udbuddet af havmølleparken Kriegers Flak i Østersøen (600 MW) med en pris på 37,2 øre/kWh, eksklusiv transformere og ilandføring. Set over projektets levetid er strømmen marginalt dyrere end de kystnære møller, når der samtidig korrigeres for ilandføring. Prisen er garanteret for de første 30 TWh elektricitet, svarende til omtrent 11-12 års produktion.

De lave priser på Kriegers Flak fristede nogle til at konkludere, at havvind nu måtte være billigere end landvind, og at al fremtidig udbygning bør ske til søs.

Danmarks Vindmølleforening påpegede, at tilskuddet til verdens billigste havmøllepark stadig er 20-30% højere per kWh, end for landmøller, der etableres under de gældende rammevilkår. Ikke desto mindre faldt omkostningerne ved havvind til et niveau godt under, hvad det koster at producere elektricitet på et nyt kul eller gas-kraftværk. 2016 blev året, hvor Danmark beviste, at nu er både landvind og havvind billigere end konventionelle fossile kraftværker. Det skal vi være stolte af.

Begge teknologier har i øvrigt længe været billigere end atomkraft, både hvad angår samfundsøkonomi og hvad angår subsidier. I 2014 godkendte EU's konkurrencemyndigheder – helt i modstrid med egne konkurrenceregler – at Storbritannien kan betale over £40 milliarder (340 milliarder kroner) i statsstøtte til Hinkley Point C atomkraftværket i Storbritannien. Beløbet svarer til knap 20% af Danmarks bruttonationalprodukt. Støtten gives blandt

andet i form af en 35 år fastprisordning, der sikrer at ejerne af Hinkley Point, vil modtage statsstøtte stigende til ca. 250 øre i 2057, for hver kWh de producerer på kraftværket.

Fra grøn realisme til grøn optimisme

Den 28. november fik Danmark en ny regering. Statsministeren gav Liberal Alliance ministertaburetter. I modydelse opgav partiet dets ultimative krav om skattelettelser til folk med høje indkomster. Også de Konservative fik plads i den nye trekløverregering.

Lars Christian Lilleholt (V) fortsatte som Energi-, forsynings- og klimaminister, og det er glædeligt, at han fra første dag distancerede sig fra det hidtidige budskab om såkaldt "grøn realisme". Ministerens nye parole "grøn optimisme" blev fulgt op af et regeringsgrundlag, der bestemt indeholder gode elementer – også for vindmølleejere, der ellers ikke har haft meget at hænge optimismen på den seneste tid.

Især er det positivt, at der er indført et delmål på 50% vedvarende energi i 2030.

Så sent som til Danmarks Vindmølleforenings Vindtræf den 5. september hos Siemens i Brande havde Venstres energiordfører ellers konsekvent afvist delmålsætninger som politisk redskab. Danmarks andel af vedvarende energi ligger i dag på 30 %.

I lyset af målsætningen om et fossilfrit Danmark i 2050 er 50% vedvarende energi om 15 år ikke voldsomt ambitiøst, og det vil kræve et dramatisk øget tempo efter 2030 at blive fossilfri. Hvis Danmark fortsætter det nuværende tempo i udbygningen af vedvarende energi vil andelen af VE langt overstige 60% i 2030. Ministeren selv siger, at Danmark uden nye tiltag vil nå 40 % i 2030, og at delmålsætningen energimæssigt svarer til opførelsen af en 600 MW Kriegers Flak havmøllepark om året i det kommende årti.

I et interview den 20. december luftede ministeren sin optimisme ved at slå fast, at der stadig kan og vil blive opstillet landmøller i Danmark, og at landvind er den mest konkurrencedygtige energiform: "Der er ingen tvivl om, at landvind stadig er den mest konkurrencedygtige måde at

etablere vedvarende energi på. Men det afgørende er, at når man opstiller landvind, så skal der være lokal opbakning til det, og det kan man se, at der nogle steder er udfordringer med at finde. Der er steder i Danmark, hvor der fortsat kan opstilles landvindmøller, og det vil der også blive. Men den massive udbygning vil komme på vand, det er der ingen tvivl om," udtalte han til Energiwatch.

Det var en positiv melding fra ministeren at slutte året på. Fra Danmarks Vindmølleforening forsøger vi at holde dampen oppe på landmøllerne. Den 22. december sendte foreningen sammen med Kommunernes Landsforening, Vindmølleindustrien, Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening et forslag afsted til den nye erhvervsminister Brian Mikkelsen og Energiminister Lars Christian Lilleholt om at nedsætte et nyt planlægningsudvalg til vurdering af landmøllepotentialet og evaluering af de danske rammevilkår.

Fremtiden for 25-øren

Det har længe været klart, at Danmark ikke må udbetale 25-øren til projekter, der nettilsluttes efter den 20. februar 2018, fordi staten risikerer et sagsanlæg fra EU for udbetaling af ulovlig statsstøtte.

Projekter, der lander på den forkerte side af skæringsdatoen, vil derfor komme til at befinde sig i et lovgivningsmæssigt ingemandsland, med mindre et nyt lovforslag med nye rammevilkår for afregningen når at blive vedtaget (og EU-godkendt), inden den nuværende lov udløber.

Der vil komme en ny ordning til afløsning af 25-øren for nye projekter, selvom man efterhånden godt kan blive i tvivl. Det ville have været en mere end rimelig forventning, at regeringen havde fremlagt et forslag til nye rammevilkår i løbet af 2016.

I udgangspunktet vil en ny ordning blive baseret på udbud, og således udelukke en videreførsel af pristillægget på 25 øre. Der vil også højst sandsynlig være et element af adgang til den danske ordning for VE-producenter i andre EU-lande.

Det er tvivlsomt, om man politisk vil gøre brug af undtagelsesmulighederne i EU's statsstøtteregler for projekter under ca. 18

MW (f.eks. et pristillæg med prisloft), og om man vil søge EU om godkendelse af en evt. overgangsordning for de vindmølleprojekter, der risikerer at komme i klemme pga. energipolitisk nøl. Det kunne eksempelvis være en forlængelse af den gældende ordning indtil en ny er på plads og EU-godkendt. Alternativt kunne man ændre kravet om nettilslutning inden 21. februar 2018 til et krav om godkendt lokalplan. På den måde undgås at projekter, der har alle godkendelser, må droppes helt f.eks. pga. en klage til Naturklagenævnet. Projektudviklere har brugt mange år og endnu flere millioner af kroner på at forberede opstillingen af nye vindmøller. De risikerer uforskyldt at lande på den forkerte side af skæringsdagen.

EU-kommissionens Vinterpakke

Oprindeligt var det meningen, at den overlevende energiaftale fra 2012 skulle genforhandles inden udgangen af 2018. Med det nye regeringsgrundlag er det nu hensigten at fremlægge et oplæg til en ny bred energiaftale for perioden efter 2020 allerede i efteråret 2017.

Det er en god idé at fremrykke diskussionen om, hvad der skal ske efter 2020, og det er også nødvendigt. For inden udgangen af 2017 skal regeringen sandsynligvis sende et udkast til EU-kommissionen om Danmarks planer med henblik på at nå EU's og Danmarks 2030 klima- og energimålsætninger, inklusive forventningen til udbygningen for samtlige VE-teknologier. Det er i hvert fald, hvad Kommissionen foreslår i sin omfattende Vinterpakke, der blev fremlagt 30. november.

Kommissionen foreslår, at det bliver obligatorisk for EU-landene delvist at give udenlandske producenter adgang til nationale betalingssystemer for vedvarende energi. Ironisk nok var et af den tidligere Venstre-regerings hovedargumenter for at flytte PSO'en fra elregningen til finansloven netop, at man ikke ønskede at give adgang til danske ordninger for udenlandske producenter af vedvarende energi. Hvis Kommissionens forslag vedtages som fremsat, vil Danmark blive tvunget til fra 2021 at give adgang for udenlandske

producenter for 10% af den udbudte kapacitet. Fra 2026 vil kravet stige til 15%. Bortset fra at forslaget bør ændres til en andel af energien i stedet for kapaciteten, er det godt nyt for danske vindmølleejere. Det betyder nemlig omvendt, at danske projekter får adgang til vores nabolandes udbud. Med tiden bør det føre til, at kludetæppet af forskellige rammevilkår og ordninger bliver ensrettet. Endnu vigtigere vil danske vindmølleejere få adgang til udenlandske udbud. Alene de tyske landmølleudbud vil være på 2.800 MW årligt i perioden 2017 til 2019. Bare en tiendedel af det årlige marked vil overgå det danske vindmøllemarked på 220 MW i 2016. Den til enhver tid siddende regering må så overveje, hvordan Danmark kan nå sine målsætninger, hvis

den fremtidige danske produktion af vindmøllestrøm godskrives Tyskland. Det er EU-Kommissionsformand Jean-Claude Junckers erklærede mål, at EUs energiunion skal være nummer et i verden på vedvarende energi. I det lys er Vinterpakken en stor skuffelse. Kommissionens egne tal viser, at EU vil nå 24% vedvarende energi i 2030 uden at vi foretager os noget yderligere lovgivningsmæssigt. ”Man bliver ikke verdensmester med et udspil, der blot øger andelen af vedvarende energi med yderligere 3 procentpoint til 27 procent over 10 år,” lød Danmarks Vindmølleforenings overordnede reaktion på Vinterpakken. Den europæiske vindkraftforening Wind-Europe, som foreningen er medlem af, arbejder på at øge målsætningen til 30%.

Til forskel fra det gældende EU-direktiv om vedvarende energi, som løber indtil 2020, vil der ikke blive fastsat bindende nationale målsætninger. I stedet foreslås en struktur med nationale energi- og klimaplaner (Integrated National Climate and Energy Plans) og rapportering. Det er ikke umiddelbart åbenlyst, at den nye struktur kan virke mere effektivt end den eksisterende. Bortset fra det lave ambitionsniveau indeholder Vinterpakken bestemt gode elementer, ikke mindst i relation til at få skabt regelgrundlaget for et mere effektivt indre marked baseret på fair konkurrence. Danske vindmøller producerer noget af den mest konkurrencedygtige energi i Europa. Derfor er det vigtigt, at vi kan afsætte energien til hele Europa, og at der

er adgang til alle markeder på fair vilkår. Man kunne have ønsket sig et konkret forslag fra Kommissionens side, der en gang for alle kunne gøre op med de mest konkurrenceforvridende elementer i EU's energipolitik: eksistensen af subsidier til fossile brændsler og atomkraft i EU-landene. Det giver ikke mening, at man tvinger medlemslandene til at betale mere end nødvendigt for den grønne omstilling, fordi man ikke tør tage opgøret med de fossile brændsler og deres over et hundrede år gamle subsidie-karrusel. Hvis der var noget vi lærte i Danmark i 2016, er det at den vedvarende energi, i hvert fald for land- og havmøllernes vedkommende, nu er fuldt ud konkurrencedygtig, hvis der ellers eksisterede lige vilkår og fair, fri konkurrence på energimarkedet i den europæiske energionion. Såfremt EU mener noget med ambitionen om at blive verdensmester i vedvarende energi, er det nu, der skal handles ved at fjerne den statssubsidierede brug af forurenende og klimaforandrende fossile brændsler. Det ville spare medlemslandene milliarder i subsidier til de fossile brændsler og samtidig reducere investeringsbehovet for omstillingen til et fossilfrit Europa baseret på vedvarende energi. Vi må nu sætte vores lid til, at Europa-parlamentet og medlemslandene, herunder ikke mindst Danmark, udviser større mod og samfundsøkonomisk ansvarlighed end Kommissionen under de kommende måneders forhandlinger.

Foreningen

De lave afregningspriser var et gennemgående tema for medlemmernes henvendelser i løbet af 2016 - herunder vilkårene for ejerne af møller der snart fylder 20 år. Det var også tilfældet med diskussionerne på de 14 regionsmøder for medlemmerne, som blev afholdt rundt omkring i landet. Desværre modtager vi et stigende antal henvendelser om hjælp til værdifastsættelse af ældre møller med henblik på salg. På grund af den omfattende usikkerhed om de fremtidige rammevilkår er der faldende efterspørgsel fra eksisterende og nye medlemmer efter foreningens konsulenter's rådgivning om nye mølleprojekter, f.eks. i

form af produktionsberegninger, økonomiberegninger, regnskaber, finansiering, administration af køberetsordningen, visualisering og miljøpåvirkning. 2016 blev året hvor Asbjørn Bjerre gjorde alvor af sin mangeårige trussel og stoppede som direktør for foreningen. Han har om nogen været synonym med Danmarks Vindmølleforening siden stiftelsen i 1978 og er en af de absolutte sværvægttere bag udviklingen af den danske elsektor gennem de seneste 40 år. Vi skylder Asbjørn en kæmpe tak for hans store og ihærdige indsats for vindkraften og for Danmarks Vindmølleforening. Asbjørn afløses på posten af Christian Kjær. To øvrige medarbejdere - Jens Peter Hansen og Søren Klinge - blev ansat ved årets udgang. De startede på kontoret i Aarhus den 2. januar 2017.

De tekniske konsulenter

I 2016 har afregningsprisen været meget lav, og pengene til vedligehold er derfor få. Foreningens tekniske konsulenter har oplevet adskillige møller blive nedtaget og en del møller, der skifter ejer. Konsekvensen er, at der bliver færre og færre mølleejere, og at de naturligt nok sparer, hvor de kan, inklusive på eftersyn og andre af foreningens ydelser fra de tekniske konsulenter. Afregningspriserne er også lave i de øvrige europæiske lande, vi har arbejdet i, så vi har ikke kunnet opretholde arbejde på fuld tid. Som konsekvens indgik man en frivillig aftale om nedsat tid i 2017 for at opretholde ekspertisen i foreningen og bibeholde vores fem dygtige tekniske konsulenter. De har udført opgaver på over 650 møller i 2016. Det er opgaver af forskellig art såsom tilstandsrapporter, gearinspektioner, oliefilterundersøgelser, tilsyn på højspændingsanlæg samt teknisk assistance til mølleejere i forskellige sager. Her er det især sager, hvor der er tvivl om, hvorvidt forsikringen skal dække en skade eller ej. Udover konsulentopgaverne er der også brugt en del tid på at bistå og vejlede vindmølleejere overfor producenterne, f.eks. i forbindelse med de tårnproblemer, der

kunne konstateres på udvalgte mølletyper. De fleste af aktiviteterne har været i Danmark - onshore såvel som offshore - og der er også løst opgaver i Sverige, Finland, Tyskland og Den Dominikanske Republik.

Årets møder

Danmarks Vindmølleforenings første arrangement i 2016 fandt sted på DOKK1 i Aarhus, blot 15 dage inde i året. Sammen med INFORSE-Europa, Ingeniørforeningen IDA og organisationen Vedvarende Energi, havde vi inviteret EU-kommissær Margrethe Vestager til en - skulle det vise sig - yderst relevant diskussion om vedvarende energi, PSO og EU's energimarked. Kontorchef Marie Loiuise Hede fra Energistyrelsen bidrog med den danske perspektivering. Kommissæren forsikrede os om, at der blev holdt et vågent øje med det tyske netselskab TenneTs begrænsning af overførselskapaciteten fra Danmark til Tyskland. Hun medgav også, at det danske afgiftssystem kunne sammenlignes med en "køkkenmødding", forstået på den måde, at det består af mange lag opbygget gennem mange årtier, som det kan være svært at manøvrere i. Energiminister Lars Christian Lilleholt var hovedtaler ved foreningens årsmøde den 2. april. Han medgav, at den lave elpris er en udfordring, men at den lave afregning for vindmøllestrøm overskygges af, hvad han kaldte sit hovedbudskab: at den grønne omstilling skal være omkostningseffektiv. Mange medlemmer påpegede, at eksisterende landmøller jo netop er den mest omkostningseffektive energi i landet. Problematikken i at det eksisterende afgiftssystem fører til store og dyre fejlinvesteringer i biomasseanlæg blev også rejst overfor ministeren. Spørgsmålene blev, som så mange gange senere i 2016, til en diskussion om, hvad EU vil tillade og en henvisning til den famøse afgiftsanalyse, som snart er tre år forsinket. Danmarks Radios klimaekspert og vejrredaktør, Jesper Theilgaard modtog årets vindmøllepris for en helt ekstraordinær indsats for god og sober folkeoplysning

om den svære og komplicerede problematik om klimaforandringer.

Vi holdt tre temadage i løbet af året om nye vindmølleprojekter, husstandsmøller og vindkraftens værdi. Det årlige Erfa- og informationsmøde for vindmølleejere blev afholdt i Vingsted i september. Årets vindtræf var henlagt til Siemens i Brande. Alle præsentationer fra tidligere møder og arrangementer er tilgængelige på www.dkvind.dk. I løbet af 2016 oprettede foreningen en Facebook-side og en Twitter-konto. Vi opfordrer alle medlemmer til at følge og deltage i aktiviteterne på de sociale medier.

Medlemsudvikling

Ved årsskiftet 2016/2017 har foreningen

registreret et medlemstal på 30.346. I forhold til 2015 er det et fald på ca. 1.700 medlemmer. Medlemmerne er registreret med 3.721 møller og med en samlet kapacitet på 3.829 MW. Det er i forhold til antal og MW for et år siden en netto-afgang på 76 møller og en netto-tilgang på 40 MW.

Udviklingen i antallet af møller samt den samlede kapacitet betyder, at foreningen nu repræsenterer 61% af alle danske vindmøller og 73% af alle installerede MW i Danmark, inklusive alle havmøller i Danmark. Ovenstående tal er slutresultatet, når hhv. afgang og tilgang mht. medlemmer, antal møller og registrerede MW modregnes. Der bliver i disse år nedtaget en del ældre møller, som erstattes af færre

og større møller. Det har betydning for medlemstallet, da en del af de nye større møller ejes af eksisterende medlemmer af foreningen.

Det har også i 2016 været en stor udfordring at få hvervet nye medlemmer hos ejere af nye enkeltmands- eller lavsejede møller. Derfor vil vi opfordre alle medlemmer til at hjælpe med at få så mange ejere af nye møller og vindmølleandele som muligt til at melde sig ind i foreningen. Jo flere medlemmer foreningen har, desto højere kan vindmøllefolkets stemme høres, når de energipolitiske beslutninger skal træffes.

Regionale medlemsmøder om

Økonomi, teknik og aktuel politik

Information, erfaringsudveksling og debat om emner af særlig interesse for ejere af vindmøller

Aktuel orientering

Danmarks Vindmølleforening byder velkommen og orienterer om aktuelle politiske spørgsmål af interesse for mølleejere.

Økonomi og elhandel

Elmarkedet, elprisudvikling og prognoser. Valg af salgsaftale (spot, fastpris mm). Hvordan får vindmøllestrømmen højere værdi?

En repræsentant for et elhandelsselskab og Danmarks Vindmølleforenings konsulenter

Teknik

Driftsovervågning: Hvordan optimeres vindmøller, således at de producerer maksimalt og driftssikkert og får færrest mulige reparations- og driftsomkostninger?

Vinger og gearkasse: Tilstandsvurdering. Hvordan undgår man fejl og nedbrud?

Eksempler på reparationer og reparationsomkostninger

Erfaringer med serviceaftaler og forsikring.

Dine problemer og oplevelser.

Danmarks Vindmølleforenings tekniske konsulenter

Der er på alle møder plads til erfaringsudveksling, spørgsmål og debat.

Møderne begynder kl. 19 og slutter senest kl. 22.

Møderne er kun for medlemmer.

Entré kr. 65,- inkl. kaffe og kage.

Tilmelding senest 5 dage før mødet på www.dkvind.dk.

DANMARKS
VINDMØLLEFORENING

Tirsdag den 7. februar

Midtjylland

Hotel Medi,
Rådhusstrædet 8, 7430 Ikast

Torsdag den 9. februar

Fyn og Trekantområdet

Severin Kursuscenter,
Skovsvinget 25, 5500 Middelfart

Tirsdag den 28. februar

Thy, Hanherred og Mors

Hotel Vildsund Strand
Ved Stranden 2, 7700 Thisted

Torsdag den 2. marts

Vestjylland

Lemvigegnens Landboforening
Industrivej 53, 7620 Lemvig

Tirsdag den 7. marts

Sjælland, Falster, Lolland

Østdansk Landboforening
Center Allé 6, 4883 Rønnede